

REČ GLAVNOG UREDNIKA

Pre više od dva milenijuma, kineska dinastija Han uspostavila je Put svile u vidu mreže trgovačkih puteva i središta koja je preko Avganistana i srednjoazijskih stepa povezivala južnu Aziju i Daleki istok sa Evropom. Dragocena roba je iz Kine odlazila na zapad i podstakla ne samo procvat privreda evroazijskih naroda, već je omogućila susret njihovih običaja, kultura i verovanja. Hiljadugodišnja plodna razmena unosne robe Putem svile dostigla je vrhunac tokom evropskog ranog Srednjeg veka i dinastije Tang, da bi konačno bila prekinuta mongolskim osvajanjima i prvim krstaškim ratovima. Nakon šesnaestog veka azijska trgovina sa Evropom je uveliko prebačena na brže i jeftinije pomorske rute.

Danas Kina predlaže stvaranje Ekonomskog pojasa novog Puta svile i Pomorskog Puta svile dvadeset prvog veka kao mreže uzajamno isprepletanih infrastrukturnih i privrednih projekata koji bi trebalo da kopnenim i morskim putem ponovo povežu krajeve evroazijske kontinentalne mase. Reč je o inicijativi koju je 2013. godine izneo u javnost kineski predsednik Si Đinping – kasnije objedinjenoj pod naslovom „Jedan put, jedan pojas” (*One Road, One Belt*) – a čiji je cilj produbljavanje odnosa Kine i evroazijskih zemalja posredstvom povećanja obima trgovine i investicija, kao i u oblasti energetike i saobraćajne infrastrukture. Razlozi za osmišljavanje i sprovođenje ove spoljnopolitičke inicijative kineske vlade su raznovrsni, ali imaju zajednički imenitelj u nastojanjima Pekinga da rast nacionalne ekonomske moći u svetskim okvirima pretoči i u odgovarajuće širenje „meke” političke moći u međunarodnim odnosima – prvenstveno na račun američkog snažnog uticaja u Aziji.

Prepoznajući rastući značaj Kine u međunarodnim odnosima, Institut za međunarodnu politiku i privredu je 27. aprila 2015. godine organizovao naučni skup „Odnosi Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope”, u okviru programa saradnje sa Institutom za evropske studije Kineske akademije društvenih nauka iz Pekinga. Središnja tema diskusije bili su upravo različiti aspekti strategije Ekonomskog pojasa novog Puta svile, a učesnici su predstavili vlastita viđenja ekonomskih i političkih prednosti tzv. 16+1 okvira za saradnju Kine sa zemljama Srednje i Istočne

Evrope. Tokom konferencije identifikovani su i mogući izazovi uspešnom sprovođenju ove kineske spoljnopolitičke strategije, imajući prevashodno u vidu prirodne geografske prepreke koje treba savladati inženjerskim umećem, te nestabilnu bezbednosnu situaciju u pojedinim delovima Srednje Azije prouzrokovanu separatističkim i pobunjeničkim akcijama.

Dvobroj *Međunarodnih problema* koji se nalazi pred Vama predstavlja odabrane radove učesnika naučnog skupa „Odnosi Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope”, sa željom da posluži kao predložak za dalju raspravu o perspektivama spoljnopolitičkog projekta Ekonomskog pojasa novog Puta svile kao ozbiljnog koraka ka jačanju uticaja Pekinga u svetskoj politici dvadeset prvog veka.

Prof. dr Branislav Đorđević